

Sodobna slovenska poezija

Foto: Urška Lukovnjak

Klarisa Jovanović

Banket

Kairo I

Terasa mošeje je obdana s kamnito
ograjjo. Ograja je rjavo rumena,
namesto oken line. Skozi eno od njih
vidim deklico. Na sosednji terasi.
Pod milim nebom se sprehaja. Njeni koraki
so neslišni, duši jih preproga s cvetličnim
vzorcem. Tudi njena obleka ima cvetlični
vzorec. Deklica se tu in tam uleže na tla
in takrat jo komajda ločim od preproge.
Zato pa ves čas slišim, kako veni cvetje
pod njenimi ozkimi boki, slišim
dekličin molk, slišim kovinski zvok
njenih drobnih prstov, slišim cvileče ihtenje
njenega drobnega srca, na katero dežuje
vsa surovost tega sveta.

Kairo II

Deček sedi na dvorišču mošeje.
Po turško, z golimi nogami.
Knjiga, ki jo drži na kolenih,
je pretežka zanj.
Njemu nasproti sedi učitelj:
koža iz pergamenta,
glas iz granita.
Deček ponavlja za njim,
sprva lahkotno, nato pa vse
teže: besede, goste in lepljive
kot dateljni, mu nočejo več z
jezika. Sončni žarek prebode
njegova stopala. Tišina leže
nanj in ga zasuje z vso svojo težo.

Sokrat

O, prekleta modrost Helenov.
Prekleto besedovanje brez konca
in kraja. In spraševanje. In cefranje
vsega in vsakogar. Ja, ravno to si
počel. In ko si človeka razcefral,
si ga znova, košček za koščkom,
sestavil, marljivo sestavil, in potem
spet vse znova, brez konca in kraja.
Medtem si se muzal in hihital
v brado, češ, kdo mi pa kaj more,
čeprav bi bil moral vedeti, da beseda
prej in bolje zadene od bodala.
In ravno ona te je pokopala.
Ravno ona ti je dala piti strup.
In od tedaj se za vsako besedo
skriva strup in človek ne ve več,
kako bi ji ubežal. Kako bi
mu ubežal.

Erinije

Dajmo, dekleta, namažimo
se spredaj in zadaj, da bo
bolje drselo, da bo bolje šlo.
In kakšno kačo v nadržja,
če že ne moremo pod njeno kožo.
In kakšen kamen v usta,
če že ne moremo na njem sedeti.
In bič v roke, če že ne moremo
na njem leteti. In hop čez
njihove hrbte. Švist po njih.
Na poskok.
Na odziv.
Bile smo nič.
Bodimo vse.

Agamemnon

Si zares mislil, da boš z vodo
v kopeli s sebe spral kri in gnoj
in garje? Da bo vse tako, kot je
bilo prej? Da te žlica čaka tam,
kjer ti je padla iz roke? In čevelj
tam, kjer ti je padel z noge?
Si zares mislil, da se odtlej
nihče ni dotaknil kljuke na vratih?
Da se odtlej nihče ni otrl v tvojo
brisačo? Da lastovke še vedno
gnezdijo nad tvojim oknom?
Da na vrtu še vedno cveti
jasmin? Ti, ki si pregazil toliko
tujih postelj, poteptal toliko
tujih vrtov. Požgal toliko tujih
dvorišč.

Kairo IV

Ob večerih je nebo vijoličasto.
Felahi poniknejo v svoje kolibe.
Tu in tam iz njih prhne otroški
vrisk.

Na reki pa se zibljejo ladje,
okrašene z lučkami, ki utripajo
kot kresnice.

Na ladjah se gostijo faraoni.
Mastijo se z racami in ribami
in nalivajo z vinom
in polivajo z dišavami.

In se veselijo svoje lepote:
bujnih črnih las,
gladke svilene kože,
sneženo belih oblačil.

Skadar

Nekoč, sredi poletja, sem
se znašla v Skadru: sonce je
žgalo, znoj mi je curkoma
tekkel po hrbtu. Bil je sejem.
Debele, črne muhe so se pasle
po mladem siru v čebru,
branjevka jih je zaman podila
stran, čez čas je omagala in
se vdala v usodo, tako kot moj
stari oče, ki se je nekoč, sredi poletja,
potikal po tem mestu: ušiv in
garjav, v gumijastih opankah,
in tiščal pod pazduho kos kruha
in v notranjem žepu suknjiča
kos smrdljivega sira, vdan v usodo
preganjanih.

Solun

Ko sem prvič prišla v Solun,
je mesto dišalo po rožni vodi,
iz cerkev so doneli sočni moški
glasovi, ulični prodajalci so na
ves glas hvalili svoje blago.
Bilo je tako svetlo, da sem
od bolečine pripirala oči.
Obljuba ljubezni je vzhajala
kot kruh.

V kavarnicah so posedali
moški z zloščenimi čevlji
in trezno, zelo trezno
govorili o domovini.

O novi in o starih, izgubljenih.
Ko sem drugič prišla v Solun,
je bila samo svetloba še vedno
tako ostra, da sem od bolečine
pipirala oči.

In nisem zmogla treznih besed
o novi in ne o starih, izgubljenih
domovinah.

Moški so nosili umazane, pošvedrane
čevlje.

Visoka pesem

Nekoč bom napisala visoko
pesem. Obšla bom puščavo
in datljevce in zanemarila
bom vse tiste puščavske živali,
ki se pasejo med nevestinimi dojkami,
in vse tiste mladeniče, ki skačejo
kot kozlički. In ves nakit in dišave
in lilije in robide. Ohranila bom samo
cedrov les in slonovo kost in
alabaster za trdnjavo, ki bo branila
ljubezen pred naraslimi vodami
uničenja.

Šahrijar

O tebi skorajda ni besede.
Vsi govorijo samo o Šeherezadi:
celo slaščičarne, nočni klubi,
frizerski in masažni saloni
se imenujejo po njej, ki je bila
blaga in lepa in pametna.
In ravno prav zgovorna, da
je nisi pokončal. Baje je medtem
s tabo celo zanosila. Medtem ali
med *tistim* – kot se vzame.
Po tebi, ki si pognal vso tisto
grozljivo, maščevalno mašinerijo,
pa se ne imenuje niti zanikrna
kavarna v predmestju. Tebe
odkrije tu in tam samo kak knjižni
molj. Ne, ne podcenjujem tvojega
besa, in vendar, vidiš, ni se splačalo.
Pozaba je kljub vsemu najhujša
kazen.

Pergament

Če samo pomislim, kako
so možje sopli, ko so odirali
jagnjeta in kozličke in teleta.
Kako so jim debele znojne srage
meglile vid in so se
neštetokrat porezali, čeprav so
bili njihovi prsti iz usnja.
Če samo pomislim,
kako so se dušili v smradu
živih kož, ki se še niso
ustrojile. Kako so jim lile
solze iz oči, kako jih je
peklo v grlu in s kakšnim
olajšanjem so strmeli v
kožo, potem ko se je omehčala
in zgladila in se, še vedno živa
in trepetajoča, predala
sladostrastnemu pohodu pisala,
ki je vanjo dolblo svoje sledi.
Če samo pomislim.

Večerja na travi

Sedeli smo na travi in
nosili v usta, z golimi rokami:
pečeno jagnjetino, mladi sir,
mlado čebulo, pečeno papriko
in lomili, z golimi rokami,
kruh, doma pečen,
z debelo skorjo.
Toda vino ni hotelo po grlu.
V ozadju prizora je bila
cerkev, majhna cerkev z
majhno kupolo.
Na moji levi je sedela
stara mati, gledala nas je
in ni jedla in na vsem
lepem je globoko vzdihnila.
Oče jo je dvignil v naročje:
majhno, drobno, krhko
lutko s poškrbljenim krilom,
kajti stara mati se je praznje
oblekla za zadnjo večerjo.

Panonija

Robovi se raztapljajo
in veter se poganja z dolgimi
zamahi ptice roparice proti
gozdnim zaplatam.
Ko se s perutjo dotakne tal,
vzvalovi davno morje
pod peščenimi zameti.
Drobne školjke hitijo v
zavetrje med čeri,
zaletavajo se druga v drugo
in panično iščejo svoj
pozabljeni par.
Klokot in bobnenje
plime in oseke in nato
spet dolgo spanje brez
sanj.

Moja mati pa kar stoji

Moja mati pa kar stoji in gleda
in njene oči so vse večje.
Moj Bog, toliko vsega se je
nabralo v njih,
toliko vsega. Zdi se mi,
da bo udarilo čez rob,
da bo kriknilo. In vendar: ne.
Moja mati si vztrajno nadeva
železne obroče kot tisti
Železni Henrik v pravljici, ki
sem jo tako rada brala, ko
sem bila še deklica. Ki sem jo
brala, ko je nekoč prišla
k nam na obisk stara mati
in sta z mamo skupaj kuhali
slivovo marmelado.
Stara mati se je spekla in
kriknila in ravno tedaj je
Henriku od bolečine počilo srce:
vse tri obroče je razneslo
in meni je v nos udaril rezek,
kovinski vonj po rji.